Sosyal Bilimlerin Çalışma Alanları

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Sosyal bilimler**, insanı ve toplumu; insanların birbirleriyle, çevreleriyle ve kurumlarla ilişkilerini inceleyen bilimlerdir. Toplumsal olayları anlamamıza ve sorunlara çözüm üretmemize yardım eder.
- **Tarih:** Geçmişte yaşanan olayları belgelere dayanarak, yer ve zaman belirterek neden-sonuç ilişkisi içinde inceler. **Coğrafya:** İnsan ile yeryüzü (doğal çevre) arasındaki karşılıklı etkileşimi inceler.
- **Ekonomi:** İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak için sınırlı kaynakları nasıl kullandığını; üretim, dağıtım, tüketim, ihracat ve ithalatı inceler. **Hukuk:** İnsanın diğer insanlarla, toplumla ve devletle ilişkilerini düzenleyen kuralları inceler.
- **Sosyoloji:** Toplumu, toplumsal kurumları (aile, eğitim vb.) ve insanların toplum içindeki etkileşimlerini inceler. **Felsefe:** İnsan, hayat, toplum ve evren üzerine sorgulayarak düşünmeyi sağlar.
- **Arkeoloji:** Kazılarla ortaya çıkarılan alet, çanak çömlek, takı, yapı kalıntısı gibi buluntuları inceleyerek geçmiş uygarlıkları araştırır. **Antropoloji:** İnsanı; kültürü, yaşam biçimi, gelenekleri ve gelişimiyle inceler.
- Sosyal bilimler birbirinden yararlanır: Örneğin bir kazı alanını incelerken arkeoloji; tarih, coğrafya ve antropolojinin bilgilerinden de faydalanır. Farklı örneklerden ortak sonuca ulaşmaya **genelleme** denir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Şemada bazı sosyal bilimler verilmiştir. Soru işaretiyle (?) gösterilen, toplumu ve toplumsal kurumları inceleyen bilim dalını yazınız.

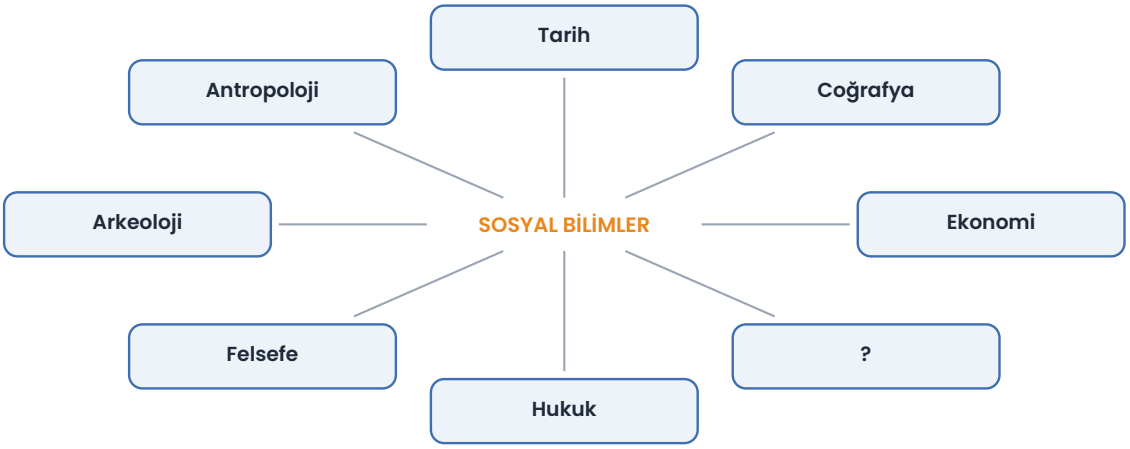

2 Kazılarla ortaya çıkarılan buluntuları inceleyerek geçmiş uygarlıkları araştıran bilim dalı hangisidir?

A) Hukuk B) Arkeoloji C) Ekonomi D) Felsefe

3 Aşağıdaki bilim dallarını inceledikleri konularla eşleştiriniz.

1) Tarih 2) Coğrafya 3) Hukuk 4) Ekonomi

a) İnsan ile doğal çevre arasındaki etkileşim

b) Üretim, dağıtım ve tüketim

c) Geçmişte yaşanan olaylar

d) İnsanlar ve devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen kurallar

4 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.

(…) Sosyal bilimler insanı ve toplumu inceler.

(…) Tarih, olayları yer ve zaman belirtmeden inceler.

(…) Felsefe, insan ve evren üzerine sorgulayarak düşünmeyi sağlar.

(…) Sosyal bilimler birbirinden hiç yararlanmaz.

5 Sosyal bilimler ne işe yarar? Bir cümleyle açıklayınız.

6 Bir köyün geleneklerini, düğün törenlerini ve yemek kültürünü yerinde gözlemleyerek inceleyen araştırmacı en çok hangi bilim dalında çalışmaktadır?

A) Hukuk B) Arkeoloji C) Ekonomi D) Antropoloji

7 Boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.
(coğrafya – felsefe – hukuk – genelleme)
a) Trafik kurallarının belirlenmesi ..... biliminin konusudur.
b) "İyi bir insan olmak ne demektir?" sorusunu sorgulamak ..... ile ilgilidir.
c) Nehir kenarlarında şehirlerin kurulmasının nedenlerini ..... inceler.
d) Farklı örneklerden ortak bir sonuca ulaşmaya ..... denir.

8 Aşağıdakilerden hangisi **ekonomi** biliminin çalışma alanına girer?

A) Dağların oluşumu
B) Bir kalede bulunan sikkeler
C) Bir ülkenin ihracat ve ithalat miktarları
D) Bir bestecinin eserleri

9 Tarih biliminin olayları incelerken dikkat ettiği üç unsuru yazınız.

10 Sosyal bilimlerin bir alanında çalışmak isteyen bir öğrenci hangi meslekleri seçebilir? İki örnek yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki araştırma sorularının hangi bilim dalının konusu olduğunu yazınız.
a) "Bu höyükte bulunan çanak çömlekler kaç yıl öncesine ait?"
b) "Kentimizde son on yılda aile yapısı nasıl değişti?"
c) "Kuraklık bu bölgedeki tarımı nasıl etkiledi?"
d) "Bir antlaşma hangi nedenlerle imzalandı?"

12 Aşağıdaki kartlarda üç öğrencinin görüşleri verilmiştir. Hangisinin görüşü **yanlıştır**? Doğrusunu yazınız.

Umay	Volkan	Yağmur
Arkeologlar bir kazı alanını yorumlarken tarih ve coğrafya bilgisinden de yararlanır.	Hukuk, yalnızca mahkemelerde çalışan kişileri ilgilendirir; günlük hayatla ilgisi yoktur.	Sosyoloji, insanların toplum içindeki ilişkilerini inceler.

13 Bir zeytin bölgesinde zeytinin iç piyasada tüketilmesi ve yurt dışına satılması hangi bilim dalının, zeytin ağaçlarının ılıman iklime sahip kıyılarda yetişmesi ise hangi bilim dalının konusudur?

A) Ekonomi – Coğrafya B) Hukuk – Tarih C) Felsefe – Sosyoloji D) Arkeoloji – Hukuk

14 Arkeolojinin tarih bilimine katkısını bir örnekle açıklayınız.

15 Aşağıdakilerden hangisi **felsefenin** sorabileceği bir sorudur?

A) "Bu kale hangi yüzyılda yapıldı?"
B) "Bu şehrin nüfusu kaçtır?"
C) "Adalet nedir?"
D) "Buğday fiyatı neden arttı?"

16 Coğrafya bilgisinin günlük hayatta işimize yaradığı iki durum yazınız.

17 Tabloda bazı haber başlıkları (hayalî) verilmiştir. Her birinin en çok hangi sosyal bilimle ilgili olduğunu yazınız.

Haber başlığı	Bilim dalı
"Antik kentte 2 bin yıllık mozaik bulundu"	
"Yeni tüketici hakları kanunu yürürlüğe girdi"	
"Gençler arasında kitap okuma alışkanlığı araştırıldı"	

18 Sosyal bilimler ile fen bilimleri arasındaki temel farkı yazınız.

19 Bir kentin eski mahallelerindeki göç hareketlerini araştıran bir ekipte aşağıdaki uzmanlardan hangisinin bulunması **en az** gereklidir?

A) Kimyager B) Coğrafyacı C) Tarihçi D) Sosyolog

20 "Sosyal bilimler birbirinden yararlanır." yargısını bir örnekle destekleyiniz.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **Metin 1:** Bir tarihçi, bir kasabanın yüz yıl önceki nüfus kayıtlarını inceleyerek kasabanın nasıl büyüdüğünü ortaya koymuştur.
Metin 2: Bir arkeolog, toprak altındaki duvar kalıntılarından eski bir yerleşimin planını çizmiştir.
Metin 3: Bir sosyolog, anket ve görüşmelerle mahalle halkının komşuluk ilişkilerini incelemiştir.

Bu metinlerden yapılabilecek **genelleme** aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bütün sosyal bilimciler yalnızca kazı yapar.
B) Sosyal bilimciler insan ve toplumu farklı kaynak ve yöntemlerle inceler.
C) Sosyal bilimler yalnızca günümüzü inceler.
D) Sosyal bilimciler hiç belge kullanmaz.

22 21. sorudaki metinlerde bilim insanlarının kullandığı kaynak ya da yöntemleri yazınız.

23 Aşağıdaki kartlarda üç araştırmacının çalışmaları anlatılmıştır.

Araştırmacı 1	Araştırmacı 2	Araştırmacı 3
Eski bir kervansarayın yakınında bulunan sikkeleri ve kap parçalarını inceliyor.	Kervansarayın kurulduğu yerin ticaret yollarına ve su kaynaklarına yakınlığını inceliyor.	Kervansarayın döneminde tüccarların hangi malları hangi fiyatlarla sattığını inceliyor.

Araştırmacıların en çok hangi bilim dallarından yararlandığını yazınız. Bu durum sosyal bilimler hakkında neyi gösterir?

24 Mahallenizde yaşlıların yalnız kaldığı gözlemleniyor. Bu sorunu sosyal bilimlerden ikisinin bakış açısıyla nasıl inceleyebileceğinizi açıklayınız.

25 Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi **yanlıştır**?

A) Hukuk – Toplumsal ilişkileri düzenleyen kurallar
B) Antropoloji – İnsanın kültürü ve yaşam biçimi
C) Sosyoloji – Toplumsal kurumlar ve ilişkiler
D) Coğrafya – Geçmiş olayların belgelerle incelenmesi

26 Bir arkeolojik kazıda bulunan buluntulardan hangi bilgilere ulaşılabileceğini tabloya yazınız.

Buluntu	Ulaşılabilecek bilgi
Tarım aletleri	
Sikkeler (madenî paralar)	
Takılar	

27 Bir öğrenci "Tarih sadece geçmişte kaldığı için bugün işimize yaramaz." demiştir. Bu görüşe katılmıyorsanız iki gerekçe yazınız.

28 Aşağıdaki durumlardan hangisinde **hukuk** ve **ekonomi** bilimlerinin birlikte kullanılması gerekir?

A) Bir kazıdaki kemiklerin incelenmesi
B) Bir dağın yüksekliğinin ölçülmesi
C) Eski bir şiirin anlamının yorumlanması
D) Tüketici haklarını koruyan bir kanunun alışverişlere etkisinin incelenmesi

29 Bir okulda "Sosyal Bilimler Haftası" düzenlenecektir. Bu hafta için iki farklı sosyal bilim dalını tanıtacak birer etkinlik önerisi yazınız.

30 Aşağıdaki araştırmalardan hangisi **genelleme** yapmaya en uygun örnektir?

A) Tek bir günün hava durumunun kaydedilmesi
B) Yalnızca bir kişiyle yapılan görüşme
C) Beş farklı ilde yapılan anketlerin hepsinde gençlerin en çok spor yapmak istediğinin görülmesi
D) Tek bir kitabın kapak renginin not edilmesi

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**